

Verslag digitale bijeenkomst 'Ambitie en aanvulling lacunes zorg rond scheidingsproblematiek' - woensdag 30 juni 2021

Inleiding

Er is steeds meer aandacht voor de gevolgen voor jeugdigen van ouders die gaan scheiden. Het is bekend dat 60-70 % van de jeugdigen in het gedwongen kader te maken hebben (gehad) met een (vecht)scheiding. Er zijn lacunes in het hulpaanbod als het gaat om scheidingsproblematiek. De toegangen in de regio IJsselland hebben samen met de kinderrechter een ambitie geformuleerd met betrekking de aanpak rond scheidingsproblematiek.

Deze ambitie was de rode draad van de bijeenkomst samen met aanbieders en toegangen op 30 juni jl. Tijdens deze bijeenkomst werden aan de hand van de landelijke ontwikkelingen (scheiden zonder schade VNG) en inspirerende voorbeelden in de regio, aanbieders uitgedaagd om na te denken hoe aan te sluiten op de ambitie. Het was een open gesprek, waarin duidelijk werd dat het voor alle partijen een zoektocht is om tot een goede en sluitende aanpak te komen. Duidelijk is dat bij toegangen en rechtbank de behoefte is aan meer flexibele samenwerking met het voorveld en een brede blik op wat nodig is.

Aanbieders worden uitgenodigd op 15 september te pitchen hoe ze denken aan te sluiten op deze ambitie en stelden tijdens deze bijeenkomst daarover hun vragen aan de toegangen. Alle aanbieders krijgen een terugkoppeling van deze bijeenkomst en de mogelijkheid om zich voor 1 augustus schriftelijk aan te melden voor een pitch op 15 september d.m.v. het aanmeldformulier (bijlage 5). Zo nodig maken de toegangen een selectie aan de hand van de besproken criteria. We beogen op deze wijze met elkaar de lacunes in het zorgaanbod rond scheidingsproblematiek op te lossen.

Agenda

13.00 uur- Welkom door Lidi Kievit (kwartiermaker Transformatie) en pitch ambitie door Karin Otten – namens gemeentelijke toegangen regio IJsselland (zie ook bijlage 1 "Onze ambitie d.d. - 31 mei 2021 en bijlage 2. presentatie Scheiden in IJsselland 30 juni 2021)

Aanvulling op presentatie (Zie ook Presentatie Bijlage 2)

- Normaliseren en de-medicaliseren
- Brede uitvraag/triage als essentieel onderdeel van het traject
- De aanpak/het aanbod is lokaal, tenzij...
- We schuiven niet door, maar staan om het gezin heen.
- Wat ouders zelf kunnen inzetten, moeten ouders zelf doen en dus ook betalen.
- Realiseer je, dat je zowel onderdeel bent van de oplossing, als "van toegevoegde waarde." Neem een casus niet zomaar "over", maar werk samen,
- Gericht op jeugdige in het systeem.
- Uitvoeren en/of aandacht voor brede triage.
- Snel inzetbaar: binnen 2 tot 4 weken na afgifte beschikking
- Goede, heldere en korte rapportage en advies m.b.t. aanbod voor de rechtbank
- 'No-nonsense, niet al te lange trajecten, duidelijke doelen, flexibel inzetbaar.

Jeugdhulpaanbieders worden uitgedaagd om vanuit deze ambitie en de bovengenoemde visies na te denken over de ondersteuning die zij gezinnen met scheidingsproblematiek kunnen bieden: naast, of samen met het lokale aanbod en hoe ze de gevraagde samenwerking daarin vormgeven.

In het tweede deel van de bijeenkomst gaan we hierover in gesprek.

13.15 Kitty van Julsingha – VNG: Landelijke ontwikkelingen “Scheiden zonder schade” (zie bijlage 3a. Presentatie)

Het VNG programma “*Scheiden zonder Schade*” is een landelijk VNG programma, gericht op het ontwikkelen van een “andere” scheidingswijze, waarin de maatschappij wordt “meegenomen”.

In dit programma worden de Regio's en de gemeenten ingezet; men maakt goede stappen. 70% van de gemeenten ontwikkelt beleid op scheidingsproblematiek. Grote gemeenten lijken wat achter te blijven, maar maken progressie. Sommige gemeenten investeren met “structureel geld”, andere meer incidenteel.

Een Handreiking -met tips om beleid te ontwikkelen- wordt nagestuurd (bijlage 3b). Eind 2021 volgt een nieuwe handreiking.

13.45 Regionale ontwikkelingen (ambitie: inspirerende voorbeelden vanuit de regio)

- In de regio vinden diverse interessante en praktische ontwikkelingen plaats: van bestuurlijk commitment, dossieranalyse, specifieke triage, tot digitaal plein, of “*de Gezinsvertegenwoordiger*”.
- Ambities en duidelijke doelen zijn belangrijk om acties te formuleren en resultaat te meten. Belangrijke partners daarbij zijn: Onderwijs, POH GGZ, Therapeuten zoals basis- en gezondheidspsychologen, Advocaten en mediators m.b.t. (vroeg-) signalering.

Zwolle (zie presentatie bijlage 4):

- Coalitieakkoord: ontwikkelen preventieve aanpak
- “*Visie gezonde relaties, beter voor Zwolle*”, door professionals uit de stad: politie, juristen, onderwijs. Kern: instandhouding ouderschap en de-escalatie; participatie.

Deventer:

- Scheidingsproblematiek; wat is er aan vooraf gegaan, wat is er nog(meer).
- Streven naar één digitaal *Relatieloket*
- Er zijn 24 *Toegangsm medewerkers* opgeleid voor vraaggerichte, specialistische Jeugdzorg
- Omgangsregelingen door het netwerk of via jeugdnetwerk

Hardenberg:

- Doel: “*zo goed mogelijk*” uit elkaar gaan; breng de situatie terug naar “*zo normaal mogelijk*”.
- Goede triage: in welk stadium bevindt de procedure/het proces zich?
- Netwerkachtige inzet, waar ieder z'n rol pakt en brainstormsessies met ketenpartners.
- Centraal digitaal punt wordt ook fysiek informatiepunt
- Uitvraag bij ouders zelf. Eigen kracht, eigen regie, maar juiste wegwijzers
- Trots op: *out of the box aanpak* met ZZP-ers: snel inzetbaar, in de avonden beschikbaar voor cliënten en geen wachtlijsten. Deze aanpak verloopt buiten de regionale inkoop om.
- Met maatwerk beter aansluiten bij scheidende ouder
- Schip-aanpak; een post-relatieve therapie, voor ouders bij relatieproblemen en scheiding.

14.30 Plenair bespreken van ambitie en hoe men daaraan zou kunnen bijdragen

Deelnemers ontvangen voor 7 juli een format met criteria/vragen voor de aanmelding. Er vindt zo nodig een selectie van aanmeldingen plaats door vertegenwoordigers van de Toegangen. Deze bijeenkomst is mede bedoeld om de gepresenteerde ambitie te bespreken en met elkaar daarover in gesprek te gaan.

Toelichting verwachtingen:

- Ontwikkel een aanbod gericht op de diverse fases waarin ouders zich (kunnen) bevinden. Maak het aanbod overzichtelijk en geef aan hoe het aanbod bijdraagt aan de visie en ambitie van de gemeente.

- De relaties van het kind staan centraal; zorg voor een goede “beweging” met een dekkend aanbod er omheen. Zorg voor verbinding met andere partijen. We willen met elkaar om een gezin heen staan.
- Systeemgericht werken, met snelle inzetbaarheid (2-4 weken toegang bsb) en een no-nonsense-aanpak met duidelijke doelen en korte trajecten hebben meerwaarde.
- beweging naar voren én flexibiliteit. Maar ook duidelijkheid: wanneer ben je nu specialistische hulp (“financieel plaatje”). Kijk beter naar expertise vs. aanbod: wat doe je met kennis die je als specialist hebt? Een specialist is van toegevoegde waarde en vliegt in- en uit (geen ketensamenwerking, maar samenwerking rondom gezin).

Suggesties vanuit het gesprek met betrekking tot de ambitie:

- De sociale omgeving is van belang In het hele proces. Benut triage-instrumenten vroegsignalering om zo spoedig mogelijk op het goede spoor te komen.
- Vraag breder uit: is er onderliggende problematiek? Dan zijn andere professionals met andere expertise nodig.
- Regio-labs: gemeenten & NJI met gezamenlijke taal, visie en ambitie.
- Investeer in een sociaal werker die het gezin langdurig begeleidt en er -indien nodig- specialisten uit het netwerk bijhaalt.
- Benoem aandachtfunctionarissen voor deskundigheidsbevordering collega's.
- Hoe kunnen we nog meer samenwerken vóór in de keten? Zoals in een pilot samen met het wijkteam optrekken om passende hulp te bieden ofwel “dingen te laten gebeuren”.
- Modules sec dragen niet bij aan de beweging die we willen maken om te komen tot een dekkend aanbod. Hoe zorg je voor verbinding? We willen met elkaar om een gezin heen staan.”
- Er is veel winst te behalen in de Triage: “Wat werkt en wie betaalt? Valt het onder de jeugdwet, of niet?”
- Voorbeeld uit Zuid Limburg, waar ze een Ronde Tafel organiseren met specialisten die inzetbaar zijn; van het bij elkaar brengen van een coach tot voorliggend veld.
- Hoe kun je als jeugdhulpaanbieder passende hulp bieden? Wat biedt je dan aan: hulp bij scheiding, onze mensen zijn divers opgeleid en we kunnen dus expertise inzetten naar wat nodig is.
- Zorg voor goed lokaal aanbod, met een aanvullend regionaal aanbod. Stel je open als onderdeel van de (maatwerk-)oplossing in plaats van een kant- en klaar aanbod..
- Discussie aanbod/vraag: “We willen af van de “aanbodkant”; we willen resultaten, flexibiliteit en maatwerk i.p.v. methodieken; een aanpak voor dat “ene kind in dat ene gezin”.
- Houd elkaar scherp en zoek vaker tussentijds contact tijdens de uitvoering van aanbod; hoe verhoudt zich dat t.o.v. de gewenste uitvoering? Let ook op onuitgesproken verwachtingen, zoals “Rechtbank moet regierol pakken”. Verwijs complexe problematiek door naar een psychologenpraktijk.”
- Wat doe je als er nog een andere problemen worden gedetecteerd, andere dan dat waar je voor ingezet bent. bijv. financiën?
- Organiseer voor échte complexe problematiek een Ronde Tafel om e.e.a. met elkaar uit te zoeken: maak vanuit complexe onderliggende problematiek een beweging naar voren. Bij clusterproblemen zet je cluster-meedenkers op de Triage. Vraaggericht, maatwerkgericht. Samenwerkende mensen bij een Ronde Tafel, versterken elkaar en voorkomen verspilling van tijd en geld. Begrijpen we goed genoeg hoe de problemen samenhangen met elkaar? Kunnen we een goede verklarende analyse maken, die ons handvaten biedt om interventies te doen die passend/nodig zijn? Formuleer één gezamenlijke opdracht om het goed te begrijpen.
- Ga uit van de kracht van ouders (ruimte om zelf op te lossen is de kwaliteit van het gezin).
- Er is veel aanbod m.b.t. complexe scheidingen; maar wanneer zet je ze wel of niet in? Je moet niet te lang wachten. Beweeg richting normalisatie: mag het kind even wennen aan een nieuwe situatie?
- Partnerschap is het uitgangspunt in samenwerking”
- Men krijgt vaker vragen van jeugdbescherming met het verzoek of “het Omgangshuis” iets kan betekenen in een casus.
- Zit je al in het gezin? Dan moet je niet alleen de Rechtbank betrekken, maar ook Jeugdbescherming. Jeugdbescherming geeft een jeugdbepaling af, o.b.v. het

Woonplaatsbeginsel. Aanvulling: bepaling is ingewikkeld, inhoudelijk mis ik GI's. Zij komen met meer complexe problematiek. Als het aanbod al is geweest, dan heeft de jeugdbeschermer niet veel meer te kiezen. **Note:** 2 GI' s konden niet afwezig zijn, maar worden binnenkort bijgepraat door Maaïke. Er is nadrukkelijk met 3 GI' s afgesproken, dat -als er direct hulp nodig is- er actief contact met de contactpersoon van de gemeente gezocht wordt, om samen naar bepaling jeugd te kijken, zodat duidelijk is: wat er gebeurt.

- Als je specialisten erbij haalt, wordt de GI er ook bijgehaald aan de voorkant, om er voor te zorgen dat het niet bij jeugdbescherming komt? Voor wat betreft het toekomstscenario: in IJsselland heeft men al een goede structuur opgezet voor betrekken GI's.
- Neem contact op, ga in overleg, voorafgaand aan specialistische jeugdhulp: wat is hulp, wat doet het netwerk, wat is de voorliggende voorziening?
- 'Ouderschap Na Scheiden' is een gespecialiseerd team, zij komen achteraan, hun ambitie ligt op zelfde niveau, maar hoe krijg je de verbinding met voorveld? Stel, dat je je te verhouden hebt met elf gemeenten die dit willen; kan dat dan en past dat?"
- We hebben elkaar nodig vanuit ieders expertise. methodiek is er al, nu vaardigheden oefenen? Aanbod in de toekomst is niet persé "10 voor Toekomst": een integrale aanpak is effectief.
- Er is in de regiovoering een rol weggelegd voor Sociale wijkteams
- Soms is maatwerk nodig, soms een specialist, bijv. bij een financieringsvraagstuk zoek je iemand die kritisch kijkt naar financiën én jeugdzorg bijvoorbeeld d.m.v. cofinanciering.
- Beschikbaarheid en een hands-on mentaliteit kunnen erg helpend zijn. Het aanbod hulp bij scheiding groeit alleen maar. Goede triage aan de voorkant is nodig; vervolgens ga je de onderliggende problematiek eerst oplossen. Is er een onderzoek/analyse van casuïstiek waarin problematiek achteraf de vraag oproept: "Wat hadden we toen anders kunnen doen?"
- Andere regio's vragen om netwerksamenwerking met triage aan de voorkant.

15.15 u Vervolg om te komen tot gedifferentieerd aanbod.

Procedure:

- **07 juli:** verslag van de bijeenkomst met bijlagen waaronder criteria/aanmeldformulier voor pitch op 15 september.
- **01 aug:** deadline schriftelijke aanmelding door jeugdhulpaanbieder voor pitch op 15 september bij transformatie@rsj-ijsselland.nl
- **15 aug:** RSJ IJsselland verstuurt uitnodigingen voor pitches naar betreffende jeugdhulpaanbieders.
- **15 sept:** (middag) – bijeenkomst pitches